

KANSALLISPUKUAPTEEKKI PALVELI FOLKLANDIA-RISTEILYLLÄ

Kirjoitettu | 24.01.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Kansallispukukeskus ja Föreningen Brage avasivat jälleen Kansallispukuapteekin Folklandia-tapahtumaan. Kansanmusiikki ja -tanssiväen vuosittainen festivaali seilattiin tänä vuonna uusilla vesillä eli Helsingin ja Tallinnan välillä. Tapahtuma järjestettiin 19. kerran ja laiva oli loppuun myyty. Tapahtuma on perinteisesti järjestetty Silja Europalla ja laivan siirryttyä Turusta Helsinkiin, seurasi festivaalikin mukana. Tallinnassa ei ollut maihinnousumahdollisuutta eli kaikki lähes 3000 matkustajaa olivat tapahtumaan osallistujia.

Perustimme Kansallispukuapteekin tutulle paikallemme eli laivan 7. kannelle. Apteekin henkilökunta koostui yht. viidestä kansallispukualan ammattilaisesta. Esittelimme kansallispukujen kanssa käytettäviä jalkineita, sukkia ja sukkasiteitä. Aihe sopi oikein hyvin koko festivaalille nimettyyn polkka-teemaan. Pöydille kokosimme jalkineita solkikengistä karjalaisiin suppikkaisiin. Nähtävänä oli myös runsaasti eri kansallispukujen upeita käsin neulottuja sukkia. Pyykkinarulla oli esillä Bragen tuomat raitaiset hamekankaat, joiden päälle ripustimme A3-kokoisia tanssiaiheisia kuvatulosteita. Osasto toimi hyvin, herätti kiinnostusta ja sai ihmiset pysähtymään, kyselemään ja juttelemaan kansallispuvuista.

Seuraava tapahtuma järjestetään 9. – 10.1.2015 ja varauksia osallistumisesta tehtiin laivalla jo lähes 1500. Kansallispukuapteekki on taas mukana, tule sinäkin!

<http://www.festivals.fi/festivaalit/folklandia-risteily-turku-tukholma/>

Taina Kangas, kansallispukukonsultti
Suomen kansallispukukeskus
taina.kangas@jkl.fi
www.kansallispukukeskus.fi

KÄSITYÖLÄISET LÄHELLÄ JA KAUKANA

Kirjoitettu | 31.01.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Juhlavuoden kunniaksi Suomen käsityön museo ja Tilausliikenne Kainulainen järjestivät kesän aikana kolme käsityöretkeä. Ensimmäisellä käsityöretkellä tutustuttiin kes-kisuomalaisiin taiteilijoihin ja käsityöläisiin, heinäkuussa Rauman Mustan pitsin yöhön ja elokuussa Loviisan Wanhojen Talojen päiville. Tavoitteena oli tutustua erilaisiin tapoihin tuotteistaa käsityö matkailukohteena. Harmi, kun matkoilla ei ollut käsityöyrittäjiä hakemassa ideoita. Keski-Suomen retkellä osallistuimme työpajoihin käsityöläisten kodeissa, Rauman matkalla tutustuttiin käsityöläisten työ- ja myyntitiloihin ja shoppailimme. Loviisan matka oli perinteinen messumatka.

Kullekin retkelle osallistui keskimäärin 20 toisilleen tuntematonta henkilöä. Matkalle oli läh-detty joko yksin tai muutaman ystävän kanssa. Yleensä opastetuilla kotimaisilla ryhmämat-koilla ryhmän jäsenet tuntevat tai ainakin tietävät toisensa. Heitä yhdistää jokin yhteinen asia, sanotaan vaikka Mikkelin eläkkeensaajat ry.

BUSSIRYHMÄT TÄYTTÄVÄT RAHAPUSSIT?

Matkailukohteissa, joissa on käsityöläisten tuotteita myynnissä, pidetään bussiryhmiä eu-roenkeleinä. Mutta sitä ne eivät todellisuudessa ole. Bussilla kulkevat kotimaiset ryhmämat-kaajat ovat eläkeläisiä tai erityisryhmiä, jotka odottavat kaikin puolin helposti saavutettavia kohteita, joissa kahvilapalvelut ja vessat varmasti toimivat. Heille matka on sosiaalinen tapahtuma ja virkistysmatka eikä niinkään ostosmatka. Onhan virkistävää nähdä uutta ja viettää aikaa vanhojen tuttujen kanssa.

Puhun nyt myös omasta kokemuksestani bussiryhmistä viime kesältä Toivolan Vanhalta Pihalta Jyväskylästä. Olin siellä myymässä tuotteitani muiden käsityöyrittäjien kanssa. Ilahduttavaa oli se, ettei enää kuullut sanottavan: "Tuonhan minä osaan itsekin tehdä." Vaan vilpittömästi ihasteltiin käsityöläisten tuotteita: "Kyllä ovat kauniita ja hyvin tehtyjä. Mutta kun tässä iässä ei enää mitään tarvitse. Koti on täynnä tavaraa. Ja lapsenlapsillekaan ei osaa ostaa mitään mieleistä." Ja tottahan tämä on. Nykyisillä eläkeläisillä on tavaraa monen sukupolven ajalta ja he itse ovat tottuneet säästämään kaiken pahan päivän varalle tai ainakin seuraavalle sukupolvelle muistoksi eletyistä ajoista.

Bussiryhmiä ajatellen, houkutus on suuri ottaa käsityömatkailukohteiden valikoimiin Kaukoidässä tuotettuja sisustustavaroita. Mutta asiakasta ei saa aliarvioida. Pidetään käsityö-matkailukohteet käsityönä tuotettujen tavaroiden myyntipaikkona ja jätetään valkoiseksi kuulতোমাালattu krääsä markettien ja huoltoasemien myytäväksi. Tästä syystä minusta tuntui viime kesänä Kuopion Pikku-Pietarin Torikujalla, että olen ihan pihalla. Yhtä pahalta minusta tuntui vuosia sitten, kun Posteista tuli Tiimareita. Nyt ei ole enää Tiimareita ja eikä kohta postejakaan.

RAHASTUS RIPEÄKSI LIEKEHTIVILLE NAISILLE

Hyvien kulkuyhteyksien päässä ja riittävän tilavat tilat mahdollistavat käsityöyrittäjälle suu-rienkin ryhmien vastaanottamisen. Suurien ryhmien käsittely pienissä tiloissa on oma taitolajinsa. Kaikki haluaisivat nähdä ja kuulla yhtä hyvin. Tämän käsityöläiset osaavatkin ottaa huomioon. Esimerkiksi Sastamalassa nahkalompakoita ja -laukkuja

valmistavassa Elisa-Marjaanassa oli kehitelty monologiesitys, jossa kerrottiin yrityksen tarina ja käsityöläisyyden siirtyminen sukupolvien ketjussa.

Ryhmän voima on siinä, että se on altis ostohysterialle. Jotta kipinä syttyy, pitää tuotteiden olla käyttötavaraa, joka on riittävän erikoista muttei liian uniikkia. Taidekäsityötä mietitään kauemmin. Tuotteen arvoa lisää se, että se on ostettu suoraan käsityöläisen työhuoneelta eikä messuosastolta. Kun liekki on leimahtanut ja porukka saatu sovituskoppiin ja ollaan siinä vaiheessa, että asiakas jahkaa ottaisinko punaisen vai mustan paidan vai peräti molemmat, pitäisi rahastuksen sujua ripeästi. Ettei kukaan peruisi ostopäätöstään, matkanjohtajan hoputtaessa ryhmää siirtymään bussiin. Rauman matkalla meillä oli roihuavia keski-ikäisiä naisia, jotka liekehtivät Anneli Keinäsen myymälässä. Tällaisia ryhmiä olisi ilo viedä käsityöryttäjämyymälöihin.

SUOMEN TIESTÖ PITÄÄ PITÄÄ KUNNOSSA

Näillä käsityöretkillä oli tavoitteena päästä sellaisiin paikkoihin, joihin ei tule yksin autoillessa poikettua tai joita ei edes tiedä olevan olemassakaan. Jo suunnitteluvaiheessa putosi muutama kohde pois sen takia, ettei kuvitellulla 20 hengen bussilla päässyt pientä tietä perille asti tai saatikka siellä kääntymään.

Keski-Suomen sorateillä aikataulu rapautui huonojen teiden takia. Ryhmämatkailussa on tärkeää pysyä aikataulussa, koska oikea-aikaiset ruoka- ja kahvituotot pitävät porukan hyväntuulisena ja aktiivisena.

Matkakohteen tulee olla osallistujille jännittävä ja erilainen, mutta kuitenkin turvallinen. Yli-määräistä jännitystä kesäretkikohteen välimatkoihin toi yhdistelmä: uusi kuljettaja, vanhat tiet, keskivanha navigaattori ja 50-paikkainen bussi. Tiet ovat elämänteitä myös haja-asutusalueilla. Vaikka kokemuksesta tiedetään, että hyvät tiet saavat ihmiset helposti valumaan Etelä-Suomeen, voi hyviä teitä pitkin myös peruuttaa synnyinsijoilleen.

KOTONA EI OLLA KAUKANA

Jos ajatellaan perinteisen markkinointimixin (tuote tai palvelu, hinta, markkinointi, saa-tavuus) valossa korvessa asuvia käsityöläisiä, niin huono saatavuus tekee niistä kiinnostavan ja tavoittelemisen arvoisen. Jos päästään käsityöläisen kotiin,

niin tuote siis käsityöläinen itse ihmisenä omassa ympäristössään on taatusti hintansa arvoinen. Hän on kotonaan omimillaan ja vahvimmillaan.

Tästä hyvänä esimerkkinä on viime kesältä Anna Wildrose Rautalammilta. Oli elämys, kun bussilla päästiin kuin päästiinkin pihaan asti. Heti bussista tultua pulahdettiin porukalla alasti uimaan ja marjamehuja nauttiessa kuultiin Annan elämäntarina kaikkine kaarteineen ja miten ala- ja ylämäet näkyvät hänen taiteessaan. Pääsimme Annan ohjauksessa myös itse kokeilemaan kollaasin tekemistä. Elämyksen kuittasi se, ettei hänellä ollut kuitin kirjoittamiseen puhdasta paperia, koska kaikki paperit oli käytetty taiteen tekemiseen. Mutta tämä kaikki teki siitä elämyksen. Anna päästi lähelle.

Raija Manninen, matkanjohtaja tai harhaanjohtaja

VOS-ASIAA: NÄENKÖ VAIN TILASTOHARHOJA?

Kirjoitettu | 12.02.2014 | 1 kommentti

Näenkövä int ilastoharjoja?

Museoille, teattereille ja orkestereille maksettavaa valtionosuusjärjestelmää ollaan uusimassa. Nyt kehitettävässä systeemissä pieni osa valtiolta tulevasta rahoituksesta riippuu kunkin laitoksen toiminnan tuloksellisuudesta ja suurin osa perustuu edelleen vanhoihin nautinto-oikeuksiin.

Vuonna 2011 OPM teetti koekyselyn kulttuurilaitoksille valtionosuusjärjestelmän kannustavuuden kehittämiseksi. Nyt kyselyn tulokset on julkistettu ja taulukoitu, miten kukin indikaattori vaikuttaisi yksittäisten laitosten valtionosuuksiin. Jo koekysely herätti kummastusta. Indikaattorit eli laadulliset mittarit antavat parhaimmillaan tietoa yksinkertaisessa muodossa monimutkaisistakin asioista. Yksiselitteisiä ja museotyön kannalta oleellisimpia tuloksia mittaavia indikaattoreita on todella vaikea löytää. Yksittäiset indikaattorit irrotettuna koko selvityksestä ovat ehkä johtaneet minut harhaan näkemään vain harhoja. Toivon todella, että olen tulkinnut väärin. Tunnustan ja alleviivaan lukeneeni mittareita vain yleisötyön näkökulmasta.

Lukuohje: Lainausmerkeissä indikaattorit ovat sanallisessa muodossa ja sen jälkeen omat pohdiskeluni.

Museoe iväto nneksio lee nääh umanistienh uoneistoja

"Toiminnanl aatuaj atal oudellisuuttamäär ittävai ndikaattorio ttaisih uomioonan anko ulutuksens aaneenh enkilöstön osuudenko koh enkilöstöstäs ekäl aitokseno mientu lojenmäär äns uhteessal aitoksento imintamenoihin."

Museot eivät ole enää vapaakauppa-aluetta, johon eivät koskisi markkinatalouden lait. Pärjätäkseen museot tarvitsevat moniammatillista osaamista ja siihen ei valitettavasti enää riitä perinteistä koulutusreittiä hankittu muodollinen pätevyys. Nykyisissä museoissa tarvitaan eri kulttuureja (kulttuurit laajasti ajatellen) tuntevia palvelujen tuottajia, jotka hallitsevat sisällön tuotannon lisäksi erilaisten asiakkaiden tarpeet ja kulutustottumukset sekä myynnin ammattilaisia, jotka yhdessä asiakkaiden kanssa kehittävät tuottavia palvelutuotteita – kuten missä tahansa palveluyrityksessä. Monipuolinen ammattien kirjo mahdollistaa monipuoliset palvelut. Miksi ´rangaista´ moniammatillisesta henkilöstöstä, joka ei ole koulutustaan vastaavassa työssä. En väheksy perinteistä museoalan koulutusta, mutta parempiin tuloksiin päästäisiin, jos mittaristo kannustaisi moniammatilliseen ja monikulttuuriseen henkilöstöön, jossa jokaisen panos on yhtä tärkeä.

Se kuvastaisi paremmin koko yhteiskuntaa, jossa vaadittavat ammattiosaamiset muuttuvat koko ajan. Perinteisellä museoalan koulutuksella on lopulta vähän tekemistä yleisötyön eri osa-alueiden kannalta. Museotyö on arvokasta, mutta se tarvitsee rinnalleen osaavat palvelujen tuottajat.

”Toiminnanl aajuuttamäär ittävai ndikaattoriar vioisip ääsiassakävi jämäärääj ato iminnans aatavuutta.”

Museossa kävijät ovat aina olleet museoiden mittareita. Suuntaus kuitenkin on seinättömään museoon. Museossa käyntielämyksen tuottaa monivaiheinen palvelupolku: asiakkaan lähtöideasta museokaupan kautta facebook-päivitykseen. Kävijöiksi ei lasketa museokaupassa kävijöitä eikä museon tilojen ulkopuolella järjestettävissä tapahtumissa kävijöitä eikä museon valmistamien kiertonäyttelyiden kävijöitä museon ulkopuolella. Valtakunnallisilta erikoismuseoilta taas edellytetään laajaa kiertonäyttelytoimintaa, joka voi käsittää isoja lainattavia näyttelyitä tai esimerkiksi salkkunäyttelyitä. Toisaalla museotoimintaa kannustetaan viemään toimintaa museon seinien ulkopuolelle. Entä laajat verkkoaineistot, missä ne tulevat mittariston piiriin?

Näyttelytoiminnan monipuolisuutta mitataan suhteessa kävijämääriin. Kävijät per näyttely, tuottaa sen, että jos museossa käy vuodessa 30 000 kävijää ja on vain yksi näyttely, tulos on 30 000 kävijää per näyttely. Jos taasen museossa on 10 vaihtuvaa näyttelyä vuodessa, tarkoittaa se 3000 kävijää per näyttely. Ymmärtääkseni kyselyssä se on museolle huono tulos, mutta asiakkaille se merkitsee kiinnostavia vaihtuvia näyttelyitä. Kokonaistoimintamenot saattavat silti olla samat molemmissa tapauksissa. Todennäköisesti vuoden kestävään näyttelyyn on satsattu paljon tutkimusta ja yleisötyöltä on mennyt paljon resursseja oheistapahtumiin, jotta asiakkaiden mielenkiinto säilyisi koko vuoden. Minulle ei avautunut, miten toiminnan saatavuutta vai saavutettavuutta mitataan.

”Toiminnanmo nipuolisuuttamäär itteleväi ndikaattoriki innittäisih uomiotato iminnane rimu otoihiinj ayl eisötyöhöns ekä erilaistenyl eisöjenh uomioimiseen.”

Toiminnan monipuolisuutta mitataan käyttäen mittarina näyttelytoiminnan monipuolisuutta suhteessa toimintamenoihin. Mitä näyttelytoiminta sisältää? Sisältääkö se tutkimuksen, mahdollisen julkaisun perinteisenä näyttelyluettelona tai verkkomateriaalina? Entä oheistapahtumat ja verkkoon tuotettu materiaali? Museothan ovat jo siirtyneet verkkoon ja yhä useamman aika menee verkkomateriaalin tuottamiseen tai sen päivittämiseen sosiaalisesta mediasta puhumattakaan. Se on tärkeää yleisötyötä, joka muokkaa toimintaympäristöämme suotuisaksi.

Mitataankot oiminnanm onipuolisuusm itätöimälläm useonk anta-asiakkaate lik eski-ikäisetn aiset?

Yleisötyötä tekevänä humanistina en voi ymmärtää, että yleisötyö käsitetään suppeasti vain koululaisten tai erityisryhmien kanssa puuhasteluna. Missään tapauksessa en väheksy palvelujen tuottamista erityisryhmille ja ymmärrän hyvän tavoitteen, että erityisryhmät tulisivat huomioiduksi. Suurin hyöty saadaan panos tuotos –mielessä museon peruskävijöistä, niistä huomaamattomista keski-ikäisistä naisista, jotka pitävät kaikki kulttuurilaitokset pystyssä.

Jos yleisötyötä mitataan vain tapahtumien määrällä erityisryhmien kanssa, on se mielestäni yhtä epäolennaista kokonaisuuden kannalta, kuin jos kokoelmatyötä arvioitaisiin sen perusteella monelleko museolöydölle vuoden aikana löytyvät kontekstiedot. Tämä on marginaalitoiminnan mittaamista, ei primääriyön.

Yleisötyöön ei uomaamatonk äyttöliittymä

Yleisötyön ja yleensä museotyön perusperiaatteja on korostaa ihmisyyttä yhdistäviä tekijöitä eikä korostaa erottavia tekijöitä. Tämä ei tarkoita tasapäistämistä. Monilla museoilla on ollut erilaisia esteettömyysprojekteja jo kymmenen vuotta sitten ja erilaisuuden kohtaaminen on muuttunut arkirutiiniksi ja ammattitaidoksi. Sen pitää olla jo normi. Yleisötyötä on se, että museosta tehdään etukäteen niin hyvä käyttöliittymä erilaisille kävijöille, ettei sitä kukaan huomaa. Silloin jokainen voi tulla fyysiseen tai verkkomuseoon sellaisena kuin on ja milloin haluaa, tekemättä siitä spekaakkelia. Yleisötyön tavoite on silloin saavutettu. Totta kai kynnyksissä on vielä hiomista ja niitä hiotaan, mutta museoita myös siivotaan – sekin on normaalia arkirutiinia.

Meitä suomalaisia yntyyntiin onnessam aassa

Miksi tilastoida erikseen maahanmuuttajat museokävijöinä? Miksi heidät pitäisi erotella? Mistä voi päätellä kuka on maahanmuuttaja tai vieras kotonaan? Arviota ei voi perustaa ulkonäköön, kieleen tai ihonväriin. Miksei erotella myös vasenkätiset? Yleisötyön rajapinnassa kohdataan aina ihmisiä, ei vammaisia tai maahanmuuttajia. Museoilla on ollut jo tosi kauan erilaisia projekteja maahanmuuttajien kanssa. Normaalissa yhteiskunnassa ihmisten kanssa tehdään yhteistyötä, miksi museon pitäisi saada siitä sulka hattuun? Museossa käyntihän on normaalia kulttuurin kuluttamista.

Mikä tahansa liikeyritys olisi menestyvä, jos sen vakaa kanta-asiakaskunta on tyytyväinen sen palveluihin ja olisi vielä valmis maksamaan enemmän palveluistaan – museon tapauksessa pääsylipuista. Tämä tuli ilmi uusimmassa Museokävijä-tutkimuksessa. Museoille halutaan enemmän omia tuloja ja meillä on maksukykyinen asiakaskunta jo valmiina. Nyt tarvitsee vain pitää nämä maksukykyiset asiakkaat tyytyväisinä monipuolisilla palveluilla. He käyttävä ahkerasti museoiden palveluja ja raahaavat mukanaan myös ne vastahakoiset aviopuolisot sekä lastenlapset. Voiko museoilla olla parempia puolestapuhujia? Miksei museo saa papukaijamerkkejä näistä kanta-asiakkaista ja mikseivät nyt marginaaliin tilastoidut keski-ikäiset saa museosta papukaijamerkkejä?

Moni tapahtuma on suunniteltu niin, että se sopii eri-ikäisille. Milloin työstään normaalin kaavan mukaan eläkkeelle jäänyt ihminen ikääntyy, joka ei voi osallistua nuorille suunnattuun rokkikonserttiin? Miksi uhrata kallista aikaa lokeroiteihin ja tilastointeihin? Tarkoitushan on korostaa samanarvoisuutta, eikä eristää. Palvelut voidaan silti räätälöidä asiakkaiden mukaan. Se on palvelulaitoksen tarkoitus ja museot ovat sitä ja sitä varten saavat valtionosuutta.

Raija Manninen, museolehtori

POHJOISMAISEN KANSALLISPUKUSEMINAARIN 2015 VALMISTELUA NORJASSA

Kirjoitettu | 11.03.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Joka kolmas vuosi järjestettävä Pohjoismainen kansallispukuseminaari kerää yhteen alan huiput viidestä pohjoismaasta. Viiden päivän aikana asiantuntijaluennoilla jaetaan ja vaihdetaan tietoja eri pohjoismaiden kansan- ja kansallispuvuista. Edellisen kerran seminaari kokoontui Suomessa 2012 Vöyrillä, jolloin tapahtuman järjestäjinä toimivat Föreningen Brage, Suomen kansallispukukeskus, Pohjanmaan museo ja Helsingin suomenkielinen työväenopisto. Osallistujia oli yhteensä reilut 60.

Tällä kertaa vetovastuu on vuorossa norjalaisilla eli Norsk institutt for bunad og folkedrakt (kuvassa heidän esitteensä). Seminaaria järjestelevä kokous, mellanmöte, kokoontuu seminaarien puolivälissä. Tänä vuonna kokoustettiin Oslossa tammikuun lopulla. Paikalla oli kaksi edustajaa Ruotsista, Tanskasta ja Suomesta. Isäntämaasta oli kolme henkilöä järjestäjätahon puolesta. Suomea edustivat Bragen ja Suomen kansallispukukeskuksen kansallispukukonsultit Eija Mendelin ja Taina Kangas.

Kokouksessa päätettiin mm. seminaarin teemasta, paikasta ja ajankohdasta. Teemaksi on valittu tällä kertaa symbolit kansallispuvuissa. Aihe vaikuttaa hyvin kiinnostavalta ja inspiroivalta. Puvuissa itsessään jo löytyy symbolismia niin käyttötavoissa kuin yksityiskohdissa ja koruissakin. Teemaa käsitellään luennoilla, joita pitävät kaksi esitelmöitsijää kustakin maasta. Suomesta yksi kiinnostava teema olisi mm. Paula-tyttö ja siihen liittyvän symbolismin avaaminen.

Kansallispukukeskus tulee järjestämään alkuvuodesta 2016 suomalaisille seurantaseminaarin, jolloin voimme jakaa seminaarin antia eteenpäin maassamme. Mielenkiinnolla odotamme, mitä kaikkea symbolismia eri maiden puvuista saamme kuulla ja nähdä. Pohjoismaisen kansallispukuseminaarin ajankohta on perinteisesti ollut elokuu. Niin nytkin eli se kokoontuu 10. – 14.8.2015. Paikkana on Valdres folkemuseum Norjan Fagernesissa.

Taina Kangas

kansallispukukonsultti

Suomen kansallispukukeskus

Kauppakatu 25

40100 Jyväskylä

puh. (014) 266 4381

taina.kangas@jkl.fi

www.kansallispukukeskus.fi

OMIN KÄSIN -NÄYTTELYPROJEKTI KÄYNNISTYI

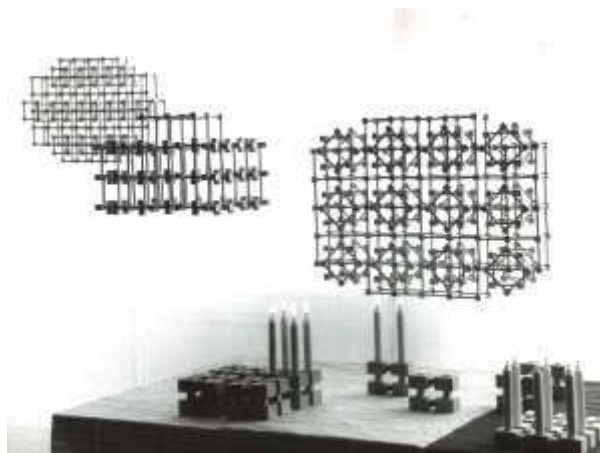
Kirjoitettu | 19.03.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Tyine-Kerttu Virkki -käsityömuuseon esinekokoelmat siirtyivät vuoden 2010 lopussa Helsingistä Jyväskylään Suomen käsityön museoon ja kokoelman luettelointi saatiin hyvään alkuun vuonna 2011. Tutkimuksellisen luetteloinnin työvaihe on kuin salapoliisityötä. Esineiden tietoja täydennetään arkistojen ja kirjastojen avulla; kuvat ja mallipiirrokset käydään läpi, aikaisemmat haastattelut kartoitetaan ja uusia suunnitellaan.

Ajallisesti kokoelmat sijoittuvat pääasiassa 1900-luvun alusta nykypäivään pääpainon ollessa sota-ajassa ja sen jälkeisessä jälleenrakentamisen kaudessa. Näyttelyssä onkin tarkoitus tuoda esille Tyine-Kerttu Virkin merkitystä suomalaisen käsityökulttuurin edistäjänä ja tallentajana.

Eryityisesti 1950 ja -60 -lukujen jälleenrakennuskaudella Tyine-Kerttu keskittyi yrittäjyyteen, käsi- ja taideteollisuusosalalla vaikuttamiseen sekä ajan yleiseen asenne- ja makukasvatukseen. Elettiin suomalaisen muotoilun nousukautta ja tuolloin nousivat monet suomalaiset taiteilijanimet kansainväliseen kuuluisuuteen. Tätä kehitystä halusi Tyine-Kerttu omalla työllään tukea tarjoamalla nuorille ja lahjakkaille suunnittelijoille työtilaisuuksia sekä taitojensa esittelykanavia.

Virkki-arkistosta löytyi Vokki Oy:n ja Omin käsin -lehden aineistoa mm. nuorten suunnittelijoiden jo itsessään taideteoksina toimivia mallipiirroksia sekä valokuvia valmiista töistä. Kokoelmassa vilahtelevat uraansa aloittavien muotoilijoiden nimet kuten Helena Tynell, Terttu Tomero, Riitta Immonen, Kaj Franck tai nuori Armi Ratia (Airaksinen). Nyt esille otetut valokuvat muun muassa himmeleistä ja pimmeleistä ilahduttavat ensi vuonna tulevia näyttelykävijöitä.

Esineistönk artoitus, luettelointi, konservointi ja näyttelyns suunnittelu vuonna 2014

Alkuvuodesta museon kokoelmakeskuksessa järjestettiin talkoot esineistön läpikäymiseksi ja valitsemiseksi vuoden 2015 Omin käsin -näyttelyyn. Kokoelmassa esineitä on useita tuhansia, joten liikkeelle oli lähdettävä karkein ryhmittelyin. Työskentelyä varten oli järjestetty puhdasta ja vapaata pöytäpintaa kymmeniä neliöitä. Esineiden historiatiedot, Omin käsin -lehdistä löydetyt taustatiedot yhdistettynä museon henkilökunnan kokemukseen ja asiantuntemukseen eroteltiin aineistosta näyttelyyn ehdokkaat mm. suunnittelijoiden tai tallennusajankohdan mukaan.

Huhtikuun aikana aloitetaan kuvakokoelman skannaus ja jatketaan esineiden luettelointia. Tekstiilien konservointi on aloitettu pukukokoelmasta. Näyttelyn käsikirjoitus muotoutuu kuluvan vuoden aikana; esineistön, arkiston, valokuvien ja näyttelytyöryhmän luovan mielikuvituksen avulla. Tärkeää muistiin perustuvaa tietoa tuleamme saamaan Virkki-säätiön aktiivisilta toimijoilta. Aikalaismuistojen osuus näyttelyn kokoamisessa täydentää yksittäiset tiedot kokonaisuudeksi.

Asiakasnäkökulmaa näyttelyn suunnitteluun on saatu kulttuuriluotseille järjestetyissä tapaamisissa. Yhdessä pohdittiin Omin käsin -lehden teemoja sekä tutustuttiin museokokoelmaan. Esiin nousi mm. ajatuksia esitellä interiöörien avulla 1950-60 -lukujen muotoilua ja järjestää aikakauteen liittyvien retrohenkisiä muisteluiltoja. Tapaamisia kulttuuriluotsien kanssa jatketaan kuluvan kevään aikana.

Nainen aikana – Tyne-Kerttu Virkki

Elämäntyönsä käsityön ja käsityötaidon puolesta tehnyt monialavaikuttaja Tyne-Kerttu Virkki syntyi Sakkolassa Karjalan kannaksella vuonna 1907. Varhaislapsuutensa hän joutui viettämään tuberkuloosisairaalaan. Tyne-Kerttua kutsuttiin kotioloissa Typyksi ja hän harrasti käsityöiden lisäksi musiikkia toimien nuoruudessaan mm. kanttorin sijaisena. Tyne-Kertusta tuli kuitenkin käsityöopettaja käytyään Helsingin käsityöopettajaseminaarin ja myöhemmin Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopettajaopiston. Työuransa alkuvaiheissa hän toimi ohjaajana Aunuksen työtuvilla. Noiden sotavuosien aikana 1941-1944 hän keräsi myös kokoelman karjalaista käsityöperinnettä. Hän kulki talosta toiseen vaihtaen käsityöt uuteen lakanakankaaseen, josta alueella oli puute.

Tyyne-Kerttu toimi 30 vuotta (1940-1970) päätoimittajana Omin käsin -lehdessä, joka aluksi julkaistiin Kotilieden liitteenä muutaman vuoden ajan. Tyyne-Kerttu omaksui yrittäjyysajattelun jo lapsuuskodissaan ja perustikin vuonna 1947 Vokki Oy -nimisen yrityksen, jossa myytiin vaatetus- ja sisustuskankaita mm. nuorilta suunnittelijoilta kotikutomoiden toteuttaessa tilauksia. Myös Tyyne-Kerttu itse suunnitteli vaatetus- ja sisustuskankaita sekä erilaisia mallistoja muun muassa saunateksteileistä.

Omin käsin -näyttelyprojekti jatkuu monimuotoisesti kevään ja tulevan syksyn aikana. Omin käsin -näyttely on esillä museossa 23.1.–28.8.2016

Marjo Ahonen, kokoelma-amanuenssi

Seija Hahl, tutkimusamanuenssi

HÄRKÄÄ SARVISTA ELI PORONSARVI- JA NAHKAKOULUN JÄRJESTÄMINEN TAIMYRILAISITTAIN

Kirjoitettu | 14.03.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Suomen käsityön museossa järjestettiin 7.-8.3.2014 Poronsarvi- ja nahkakoulu.

Opettajat Vasilija Batagai ja Olga Porotova tulivat Taimyrin niemimaalta.

"Luukoulun" järjestämiseen tarjoutui tilaisuus, kun museossa avattiin 7.3.2014 Luihin ja ytimiin -näyttely, joka on syntynyt suomalais-venäläisen taiteilijayhteistyön tuloksena. Näyttely on avoinna 4.5.2014 saakka. Opettajina koulussa toimivat Olga Porotova ja Vasili Batagai Taimyrin niemimaalta Siperiasta. Myös heidän töitään on esillä Luihin ja ytimiin -näyttelyssä. Olga työskentelee kotimaassaan taidekoulun opettajana ja Vasili Kansantaiteenkeskuksen fasilitaattorina. He molemmat kuuluvat Taimyrin alkuperäiskansaan dolgaaneihin.

Opetuskielenä koulussa oli venäjä, joten mukana oli yksi tulkki sekä kaksi venäjän kielen taitavaa taiteilijaa. Museon valtakunnallisuus näkyi osallistujissa, mukana oli alan taitajia eri puolilta Suomea yhteensä 15 henkilöä.

Ennen koulun alkua teimme kuumeisesti valmisteluja. Tilasimme materiaaleja, hankimme työvälineitä ja otimme yhteyttä opettajiin tulkkien kautta.

Luukoulun teorialuokka järjestyi luentosaliin ja museon rakennevarastosta loihdimme luutyöverstaan. Voimakkaasti pölyävä luuntyöstö ja museon yliherkät palovaroittimet eivät ole toimiva yhdistelmä.

Pertti Karjalaisen teos nimeltä Gulag-historia.

Koulu alkoi Luihin -ja ytimiin -näyttelyyn tutustumisella, taiteilijat itse esittelivät omat teoksensa.

Dolgaanejap erinteisissääs uissa.K uva:V asili Batagai

Sen jälkeen saimme nauttia Olgan ja Vasilin kuvakoosteista ja kertomuksista taimyriilaisten menneestä elämäntavasta, shamanismista, lintujen merkityksestä dolgaanien perinteessä ja symboliikasta.

Mammutinluita. Kuvaa: Vasilin atagai

Lisäksi molemmissa pajoissa opettajat johdattivat meidät esityksillään syvemmälle symboliikkaan, materiaalien käsittelyyn ja käyttöön.

Poronsarvipajassa käytimme työvälineinä joustoletkulla varustettuja monitoimityökaluja sekä Vasilin mukanaan tuomia poranteriä. Materiaalina oli Vasilin tuoma taimyriilaisen villiporon sarvi.

Suomalaisen poronsarvi (kuvassa) ei hänelle kelvannut, sisus kun oli liian höttöistä veistosten tekoon.

Jokainen luukoululainen teki hämmästyttävän hienon veistoksen poronsarvesta, oman näkemyksensä linnusta. (Laastarit olivat ennaltaehkäisyä.)

Nahkakoulu oli museon PAJAssa. Materiaaleina käytimme suomalaista teollisesti parkittua poronnahkaa.

Erisävyyisistä nahanpaloista ompelimme lintua esittävän teoksen, jonka ompeluun käytimme Olgan opettamia saumaustekniikoita. Työhön oli mahdollisuus käyttää myös pieniä poronsarven paloja, helmiä sekä akryylivärejä.

Parasta antia viikonlopussa oli alkuperäiskansan opettajat, heidän myyttiset tarinansa sekä alan ammattilaisten verkostoituminen. Asiasta innostuneet opiskelijat jakoivat auliisti omia taitojaan ja tietämystään. Näiden ihanien ihmisten ansiosta kurssin tunnelma oli hurmoksellinen.

Kiittäen ja kumartaen organisaattori Jaana Peltola, kuvat Bella Lerch.

OMIN KÄSIN 2015 -NÄYTTELYYN VALMISTAUTUMISTA TYYNE KERTTU VIRKIN PUKUJA KONSERVOIMALLA

Kirjoitettu | 06.06.2014 | 1 kommentti

Tekstiiliartesaanin kertomus harjoittelusta Konservointikeskuksessa

7 viikon harjoitteluni aikana Suomen käsityön museon Konservointikeskuksessa sain tehdä ja nähdä monenlaista konservointityötä. Päätöyänä (ja samalla myös näyttötyönäni) tehtävänäni oli konservoida yksi Tyyne-Kerttu Virkin asukokonaisuus näyttelykuntoon. Asuun kuului hurmaava raakasilkistä ommeltu polvimittainen jakkutakki sekä samasta kankaasta tehty hihaton kotelomekko. Vaatteet olivat olleet ahkerassa käytössä Tyyne-Kertulla suurin piirtein 50-60-luvulla, ja käytön jälkiä, kulumista, korjauksia ja paikkauksia oli nähtävillä runsaasti eri puolilla jakkua ja mekkoa.

Jakku ennen konservointia

Ensimmäisenä tehtävänäni oli tutkia vaatteet perin pohjin ja etsiä kaikki pienimmätkin vauriot, viat ja aiemmat korjaukset. Työtä olikin paljon, sillä erityisesti jakku oli ollut käyttäjälleen rakas. Lukuisat värikkäillä langoilla tehdyt korjaukset peittivät yläosaa. Kulumia ja reikiä oli silti edelleen paljon jakun hihoissa sekä miehustassa vaikka käyttäjä olikin melko tiuhaan korjaillut vaatettaan. Kekseliäänä naisena Tyyne-Kerttu oli jopa purkanut helman käänteestä lankoja saadakseen korvattua kuluneita kohtia samavärisillä langoilla. Oli suorastaan ihailtavaa nähdä kuinka paljon vaivaa vaateen eteen oli aikanaan nähty.

Saatuani tarvittavat tiedot vaatteista, mekko ja jakku pääsivät pesuun. Pesu tehtiin laakeassa altaassa hellävaraisesti painelemalla vaatteita luonnonsienellä. Pesun jälkeen mekko laitettiin kuivumaan henkarille ja jakulle tehtiin tasokuivaus, koska sen haurastunut kangas hartiasseudulla ei olisi välttämättä kestänyt henkarikuivatusta. Pesun jälkeen aloitin korjaustyöt, joita tehdessä vierähti useampi tunti. Konservointikorjauksen tarkoituksena on pyrkiä säilyttämään tekstiili mahdollisimman alkuperäisessä asussaan, jolloin uudet korjaukset eivät saa olla näkyviä. Vanhat korjaukset saavat jäädä paikoilleen elleivät ne suoranaisesti haittaa tai vaurioita tekstiiliä. Näitä periaatteita noudattaen kiinnitin mahdollisimman huomaamattomasti yli 10 tukipaikkaa jakun sisäpuolelle ja pujottelin lukuisia korjauslankoja vaurioituneiden loimi- ja kudelankojen tilalle. Ratkenneita saumakohtia sain myös ommella monesta kohtaa takaisin kiinni.

Kädentien vaurio ennen konservointia

Pujottelukorjaus tehty kädentien vaurioon

Tuntien työskentelyn jälkeen sain kuitenkin jakun valmiiksi ja kävin läpi vielä asukokonaisuuteen kuuluvan mekon, jonka korjaus tapahtui huomattavasti nopeammin. Mekossa ei ollut paljoakaan vaurioita, koska se oli ollut kenties vähemmällä käytöllä aikanaan tai sitten jakku ja mekon vuorikangas olivat suojanneet vaatetta kulumiselta. Joka tapauksessa mekossakin oli havaittavissa alkuperäisiä Tyne-Kertun tekemiä korjauksia ja jopa vuorikangas oli vaihdettu jossain mekon elämänsäkaaren vaiheessa uuteen. Korjauksista selvisin kuitenkin vain pujottelemalla lankoja muutamiin kohtiin mekossa ja ompelemalla pään- ja kädenteiden kuluneet vuorikankaat takaisin paikoilleen pienin pistoin. Sen jälkeen varsinaiset korjaustyöt olivatkin tehty.

Jakku ja leninki valmiina

Lopuksi vielä ennen kuin varsinainen konservointityö oli saatu päätökseen, minun piti kirjoittaa konservointikertomus puhtaaksi. Konservointikertomusta tehdään samalla kun työtäkin ja siihen kirjataan esimerkiksi missä kunnossa esineet ovat olleet alun perin, mitä niille on tehty konservoinnin aikana ja millä niitä on korjattu. Lopulta tiedot säilytetään esineiden mukana ja tarvittaessa niiden pohjalta voidaan myöhemmin esimerkiksi tarvittaessa muuttaa tai purkaa konservoinnin aikana tehtyjä korjauksia. Viimeisten paperitöiden jälkeen olinkin saanut urakkani päätökseen ja vaatteet olivat valmiita säilytykseen. Siellä ne saavat nyt odottaa josko ne pääsisivät esille Suomen käsityön museon vuonna 2015 [näyttely on siirretty vuoteen 2016] järjestettävään Omin käsin -näyttelyyn kertomaan omaa tarinaansa.

Terhi Brander, tekstiiliartesaaniopiskelija, Jyväskylän ammattiopisto

PS. Omin käsin -näyttely on esillä Suomen käsityön museossa 30.5.-6.12.2015.

MUSEON SIJAINTI UUSI PUHEENAIHE

Kirjoitettu | 10.06.2014 | 2 kommentti

Tässä käsityön museon asiakastyön näkökulma museon mahdollisiin sijainteihin.

Jyväskylän kaupunki haluaa luopua nykyisistä käsityön museon tiloista ja se etsii museolle uusia tiloja. Yksi vaihtoehto on juuri suojelupäätöksen saanut Jyväskylän Lyseo. Rakennus on merkittävä osa Jyväskylän historiaa. Lyseon kunniaakaan menneisyyden kannalta tilat olisivatkin ehkä parhaimmillaan kaupungin museona, Jyväskylän kaupungin historiaa tallentavan Keski-Suomen museon tiloina. Rakennuksessa on jo Lyseon museo, jota Keski-Suomen museo hallinnoi.

Lyseo on rakennuksena hieno ja aikansa muistomerkki. Käsityön museon näkökulmasta ongelma on se, että Lyseo-rakennuksen henki ja käsityön museon missio eivät kohtaa mitenkään. Käsityön museon missiona on edistää käsityötä ammattina, taiteena ja harrastuksena vuorovaikutuksessa toimintaympäristön kanssa. Nykyiset museon tilat tukevat viestiämme rentona ja värikkäänä kohtaamispaikkana, jonne voi helposti poiketa kauppakassien kanssa.

Lyseo on jo museo, koska suojelu kattaa rakennuksen ulkoarkkitehtuurin ja tilajaon sekä sisätilojen kiinteän sisustuksen kuten ovet ikkunat, listat, seinämaalaukset, lasimaalaukset, sisäkatot, kirjaston ja rukousaulan rintakuvat. Modernin citymuseon siirtäminen Lyseolle on päälle liimaamista tai sananmukaisesti levyttämistä. Rakennus hienoine yksityiskohtineen peitettäisiin levyillä, eikä se pääsisi oikeuksiinsa.

Nykyinen sijainti Jyväskylän keskustassa Kävelykadulla on erinomainen ja sitä myös asiakkaat kiittävät. Neljäntoista vuoden ajan olemme hioneet toimintakonseptiamme toisaalta kaupalliseen suuntaan ja toisaalta asiakkaiden omaehtoisen toiminnan mahdollistavaan suuntaan. Vuonna 2000 oli innovaatio, että kaupallinen toimija Taito-shop ja museo muuttivat yhteen. Taito-Shop on osoittautunut parhaaksi museon sisäänheittäjäksi ja museon ryhmäkävijät taas saavat aikaan myyntipiikin Taito-shopissa.

Nyt kun sijaitsemme kohtuullisen hyvällä kauppapaikalla, olemme kehittäneet museokauppaamme. Siellä on yli sadan suomalaisen käsityöläisen tuotteita, jotka poikkeavat Taito-shop ketjun valikoimista. Keskeisen sijaintinsa takia museon ovat löytäneet niin paikalliset kuin matkailijat vakiopaikakseen. Lyseon sijainti on lähes yhtä hyvä, mutta siellä ei ole houkuttelevia näyteikkunoita, joista saisi aavistuksen, mitä sisällä tapahtuu. Jyväskylän keskustan ja Kävelykadun elävöittämiseksi tarvitaan ehdottomasti muutakin kuin kauppakeskuksia, joissa toimivat ruotsalaiset ja norjalaiset vaateketjut. Niitä on joka kaupungissa.

Muutokset ovat myös mahdollisuuksia.

Jos museon on lähdeittävä nykyisistä toimivista tiloista, suuntana voisi olla uusi asuinalue Kankaan tehtaantien alueella. Myös käsi- ja taideteollisuus alan oppilaitos Petäjävedeltä siirtyy sinne. Jyväskylän alueella toimii jo nyt ainutlaatuinen käsi- ja taideteollisuusverkosto, jonka muodostavat ko. käsi- ja taideteollisuusalan oppilaitos, valtakunnallinen erikoismuseo Suomen käsityön museo ja Suomen kansallispukukeskus, käsi- ja taideteollisuusyhdistys (Taito Keski-Suomi ry Aivia) ja Jyväskylän kansalaisopisto. Nämä tahot tekevät yhteistyötä ja se on mahdollistanut laajan näkyvyyden ja vireän toiminnan. Voidaan kiistatta sanoa, että Jyväskylän seutu on käsi- ja taideteollisuuden ykköspaikan maineessa. Miksei kehitettäisi tätä edelleen?

Tehdään Jyväskylään suuren mittaluokan käsi- ja taideteollisuuskeskittymä. Kankaan alueella yhdistyisivät uudella tavalla alan koulutus, harrastajat, alan yrittäjät ja yrittäjiksi aikovat sekä museotoiminta, jotka kaikki olisivat kehittämässä Jyväskylän edelläkävijäkaupunginosaa. Kankaan alueella lähestytään asumista ja työskentelyä mm. kestävä kehityksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta. Lue lisää Kankaan alueen kehittämisestä <http://www3.jkl.fi/blogit/kangasjyvaskyla/>

PS. Museon sijainnilla on valtava merkitys yleisötyöhön, muulle museotyölle ei niinkään. Muuttaessamme Seminaarinkadulta Kauppadulle muutimme ihan eri maailmaan. Nyt olemme siellä, missä ihmisetkin ovat. Muutto Lyseolle olisi paluuta umpinaisten paksujen kiviseinien sisään.

Raija Manninen, käsityön museon museolehtori vuodesta 1995

VIROLAISEN RESA TIITSMAN KARIKATYYRINUKKEKURSSILTA KUVIA

Kirjoitettu | 01.12.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Nukketaiteilija Resa Tiitsmaan oli saapunut pitämään nukkekurssia käsityön museoon 24.-25.10.2014. Ja sehän sopi mainiosti syksyn aiheeseen: vaikutteita Virosta. [Http://resanukud.edicypages.com/](http://resanukud.edicypages.com/)

Ensin nukke hahmoteltiin paperille ja sen jälkeen huovasta leikattiin vartalon osat. Ekana valmistettiin nukelle kasvot joko maalaamalla tai kirjomalla ne maalauspohjalle, joka kiinnitettiin huopavartaloon.

Sen jälkeen kirjottiin vartalo ja raajat sekä ommeltiin ne yhteen.

Vartalo täytettiin vanulla. Osa sai nukkensa valmiiksi jo kursseilla ja osalle jäi kotiläksyjä.

Kurssi oli innostava eikä nukenteko varmaankaan jää tähän, olihan paikalla myös monta nukketaiteilijaa. Resalla oli omia nukkeja mukana, joista pääsimme jyvälle erilaisista nuketoteutusmahdollisuuksista.

Resa kertoi oman polkunsä nukketaiteilijaksi tulkin välityksellä.

RESAN KIRJOMAT NUKEN KASVOT

RESAN NUKEN KASVOT

RESAN NUKEN KASVOT

ESIMERKKEJÄ KASVOJEN
KIINNITTÄMISESTÄ HUOVALLE

NUKEN PÄÄ VALMISTETAAN ENSIN

NUKKE HAHMOTELTIIN PAPERILLE

PIIRROS JA HUOVASTA LEIKATUT OSAT

TARKUUTTA JA KESKITTYMISTÄ

TOIMISTO MUUTTUI OMPELIMOKSI

MINÄPÄ OLEN SOMa

MINÄPÄ OLEN SOMÄ

LENTÄVÄ PUPU

HÄN ON VALMIS

Raija Manninen
museolehtori

VAIKUTTEITA LÄHELTÄ JA KAUKAA

Kirjoitettu | 01.12.2014 | Kommentit poissa käytöstä

Kansallispuvuista riitti keskusteltavaa.

Suomen kansallispukekukessassa vietettiin Kansallispuvun juhlapäivää lauantaina 20.9.2014. Aiempina vuosina kansallispukekukessan järjestämää syksyistä kansallispu-kutapahtumaa vietettiin kansallispuvun synttäreinä. Kansallispuvun synttäripäiväksi on nimetty 5.8. ja sitä vietetään nykyisin eri puolilla Suomea kansallispuvun tuuletuksen merkeissä. Kansallispukekukessan järjestämää Kansallispuvun juhlapäivää vietetään syyskuussa, kun opistojen kansallispukekurssit ovat käynnistyneet. Juhlapäivän ohjelmassa paneudutaan syvällisesti ja monipuolisesti kansallispuvuun ja siihen pukeutumiseen.

Muodoltaan perinteinen ja sisäisesti sosialistinen

Juhlassa oli monenlaisia juhlapukuja erilaisista kankaista niin vieraiden päällä kuin näyttelyissäkin, niin että taju oli sanan mukaisesti kankaalla. Hienot puitteet antoi juuri avattu Viron Muotitaiteilijoiden moderneja asuja esittelevä Olen eestlane – olen virolainen näyttely. Näyttelyn yhteyteen sopikin hienosti, virolaisen Anne Metsiksen luento. Metsis on Viljandin Kulttuuriakatemian kansallistyyllisen muotisuunnittelun opettaja ja muotitoimittaja. Hän kertoi, miten Virossa eri aikoina on suhtauduttu kansanpuvuun ja miten muotipukuihin on otettu vaikutteita kansanomaisesta pukeutumisesta.

Naisten lehden tarjoamaa muotia.

Välillä lainaukset ovat olleet näkyviä ja välillä niin hienovaraisia, että vain asiantuntijat ovat ne tunnistaneet. 1960-luvun lopulla vaatteissa oli suoria elementtejä kansanpuvuista kuten hihansuut, korut ja vyönsoljet. Ja onneksi nyt kaukana ovat ajat, jolloin puvun piti olla ”muodoltaan perinteinen ja sisäisesti sosialistinen”.

Metsiksen mukaan kansanomaista pukeutumista voidaan hyödyntää muotipukeutumisessa kolmella tavalla. Ensimmäiseksi puvusta voidaan ottaa puvun tyyli, silhuetti, leikkaus tai jokin yksityiskohta. Toinen vaihtoehto on ottaa jokin alkuperäinen

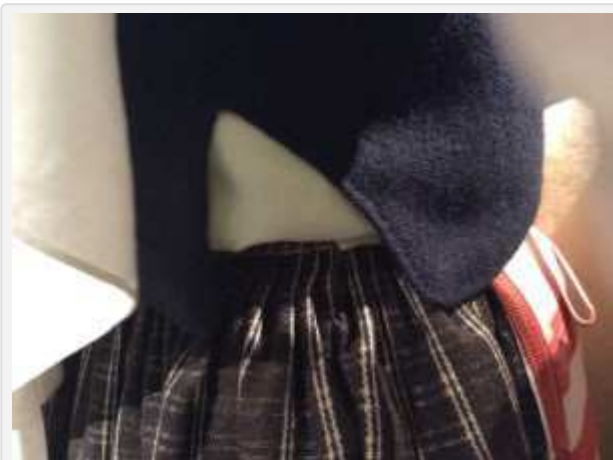
puvun osa kuten liivi ja käyttää sitä puvun osana. Kolmas vaihtoehto on tunnepitoinen kansanomaisuus, mikä tarkoittaa, että otetaan mukaan se mikä taiteilijasta itsestään tuntuu kansanomaiselta. Se tuntuu kansanomaiselta mutta ei sitä ole.

Tarkistetun Jääsken naisen kansallispuvun julkistus

Uutta pukua tarkasteltiin tarkasti.

Tämän vuoden kansallispuvun juhlapäivän teemana olivat pukeutumiseen vaikuttavat asiat, jotka tulevat tästä päivästä ja toisaalta kaukaa vuosisatojen takaa sekä maantieteellisesti ihan naapurista kuten Virossa tai kaukaa Japanista. Ajallisesti kaukaiset vaikutteet näkyivät uuden tarkistetun Jääsken naisen kansallispuvussa. Tutkija Leena Holst ja kansallispuvukonsultti Taina Kangas kertoivat tarkistusprosessista. Leena Holst oli elementissään kertoessaan Jääsken puvun taustoista ja entisajan naisten käsityötaidoista ja uusien vaikutteiden soveltamisesta entiseen taitorepertuaariin.

Hienoja yksityiskohtia!

Kaksi eri versiota Jääsken naisen puvusta oli nähtävillä elävien mallien; Soja Murrin ja Jaana Peltolan päällä. Niissä riitti tutkittavaa ja valokuvattavaa. Puvun valmistamiseen on tarvittu paljon tutkimusta ja kädentaitajia.

Obi ja muita apuvöitä

Luentokavalkadin päätti artesaani Miwa Hämäläinen, joka oli tullut juhlaan perheensä kanssa. Hän oli valmistanut kimonon perinteisin menetelmin vaatetusalan opintojensa päättötyönä Etelä-Kymenlaakson ammattiopistossa. Kimonokankaan kuosin ja värityksen hän oli ottanut Vehkalahden kansallispuvun esiliinasta. Nyt hänen kimonossaan yhdistyvät hänen molemmat kotimaat Japani ja Suomi.

Yllättävää, miten paljon vöitä kimono kätkeekään alleen.

Esitelmän aikana Miwa puki kimonon torson päälle ja yleisö seurasi tapahtumaa hartaasti. Vöitä eli nauhoja tuli ainakin viisi kappaletta vyötärön seudulle kannattelemaan kimonoa paikallaan. Kimonon alle puetaan ensin alusvaatteet puuvillasta ja sen päälle aluskimono, jonka Miwa oli ommellut vanhoista aluskimonoista. Aluskimono suojaa varsinaista kimonoa hieltä ja lialta. Kimonossa pyritään lieriömäiseen siluettiin, eli vartalo topataan toppauksilla tai tuetaan erilaisilla nauhoilla halutun muodon aikaansaamiseksi. Selkä ja vatsan seutu halutaan litteiksi ja ylimääräinen kangas kerätään kylkien kohdalle, jossa poimut peittyvät suurten hihojen alle. Kimonoon Miwalla oli mennyt 60 cm leveää kangasta 15 metriä. Kankaan kutoi hänen opiskelijatoverinsa.

Kimonoon kuuluu olennaisena osana leveä vyö obi, joka näyttää kiinnittävän kimonon, mutta se on vain koriste ja kimonon pitävät kiinni obin alle sidottavat alusvyöt ja nauhat. Miwa oli valmistanut myös 3.5 metriä pitkän obin, jossa oli kukkakuvio koristeena.

Silkkiä, samettia, villaa

Pukuja ja pukuja.

Myyntitorilta saattoi hankkia täydennyksiä kansallispukuunsa, ostaa vaikkapa uuden silkkihuivin, sukat tai pukutarvikkeita. Ja moni osti myös täydennyksiä ompelu- tai kudontatarvikkeisiinsa. Myyntitorilla olivat T:mi Soja Murto, T:mi Tuula Pärnänen, Brages Ab, Juhana Tampere Oy, Taitoshop Aivia, Taito-Uusimaa, Tuulikki Matikainen ja Sirkka-Liisa Kirjavainen.

Taju kankaalla vieläkin

Raija Manninen

museolehtori